

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Heimat utan gränser

Östman, Ann-Catrin

Published in:
Hufvudstadsbladet

Publicerad: 01/01/2019

Document Version
(Referentgranskad version om publikationen är vetenskaplig)

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Östman, A-C. (2019). Heimat utan gränser. *Hufvudstadsbladet*, (13.4.2019), –.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Heimat utan gränser

Företagsamhet stod i fokus när Nordens största dagstidning, *Helsingin Sanomat*, i veckan publicerade ett stort uppslaget reportage om österbottniska Pedersöre, den ort i republiken som för tillfället uppvisar den lägsta arbetslösheten. Tidningsdraken söker ett recept för full sysselsättning. Utan tvivel ligger en viktig förklaring i en mångfasetterad företagsflora och i en småföretagartradition. I reportaget ges även exempel på diversitet och lyckad invandring, och därtill framhävs en positiv demografisk utveckling. I reportaget påtalas, som så ofta när dessa trakter skildras, även religiösa inslag.

Det svenska till trots synliggörs dessa norröna trakter sällan i den tidning du nu läser. När detta mot förmodan sker är förtecknen ofta negativa och det handlar vanligen om vaccinetstånd eller om övergrepp i religiösa grupper. Tematik av detta slag bör givetvis ventileras, inte minst med tanke på den kunskapssyn eller de sega patriarkala strukturer som då kommer i dagen.

Både det goda och det negativa kan ställas i relief. I valtider kan vi komma ihåg att vissa av väckelserörelserna historiskt sett hade stor betydelse för demokratiseringen i Norden. Just i Pedersöre grundades på 1870-talet några av landets första organisationer med radikala jämlikhetsbudskap, omvälvande i termer av både klass och kön. Här bidrog inte minst den baptistiska idéimporten till modernisering, liksom även det kapital och den kunskap som återvändande migranter hade med sig i bagaget.

I vilken social kontext frodas företagsamhet? Även den här landsbygdsorten, som råkar vara min hembygd, är formad av migration och skapad i transnationella, gränsöverskridande flöden. Att det också handlar om tillit och nätverk är något som ekonomen - och mångfaldigt samhällsaktiva - Tommy Olin har visat i sin doktorsavhandling. Nätverk kan givetvis fungera exkluderande och exploaterande men också möjliggörande och trygghetsskapande.

Socialhistorikern i mig vill lyfta frågor om inkomster. Det är väl så att förhållandevis små inkomstskillnader är bra för samhällsbygget: hur ser inkomstskillnader ut i denna kommun? Det är också viktigt att komma ihåg den statistik som visar att företagares medelinkomst ligger under löntagares och bland dessa låginkomsttagare finns många ensamföretagande kvinnor. Detta är något som företagsamhetsförkunnare sällan lyfter fram och det är frågor som även journalister bör beakta. Företagande är en viktig grund för fortsatt upprätthållande av samhällelig välfärd, men denna bör tolkas utifrån sociala och klassrelaterade sammanhang.

Till syvende och sist tror jag att det är många saker som görs rätt och fungerar bra i Pedersöre. Här förefaller det att finnas en stark tilltro till ett samhälle som erbjuder skola, vård och trygghet. Eller handlar det om min nostalgiska blick? Till mina tidigaste minnen hör ett besök på den lokala kommunalgården, ett minne som förmodligen har förstärkts nu när hälsovården är omdebatterad och välfärdsstaten vårt nya *Heimat*.

Ann-Catrin Östman, akademilektor i historia